
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

DOI: 10.31617/3.2024(132)07

УДК 349.41:336.22

НЕДОСТУП Катерина,
доктор філософії (право),
регіональний координатор взаємодії
з громадськістю Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини
у Дніпропетровській області
вул. Старокозацька, 52, офіс 136, м. Дніпро,
49000, Україна
ORCID: 0000-0003-0122-7007
nedostupkateryna@gmail.com

NEDOSTUP Kateryna,
PhD (Law),
regional coordinator of public relations
of the Ukrainian Parliament
Commissioner for Human Rights
in Dnipropetrovsk region
52, Starokozacka St., office 136, Dnipro,
49005, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0122-7007
nedostupkateryna@gmail.com

ГРЕСЬ Наталія,
к. п. н., доцент, доцент кафедри
міжнародних відносин і аудиту
Національного технічного університету
"Дніпровська політехніка"
просп. Д. Яворницького, 19, м. Дніпро,
49005, Україна
ORCID: 0000-0003-2897-714X
Hres.N.L@nmu.one

HRES Natalia,
PhD (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International Relations and Auditing
Dnipro University of Technology
19, D. Yavornytskyi Ave., Dnipro,
49005, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2897-714X
Hres.N.L@nmu.one

ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ: КОЛІЗІЇ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Законодавча довершеність порядку введення в податкову систему місцевих податків і процедур їх справляння сприяє наповненню місцевих скарбниць. Метою статті є перевірка узгодженості положень розділу XII Податкового кодексу України (в частині плати за землю) з нормами ст. 7, 10, 15, 22 цього правового акта. У ході дослідження використано такі методи наукового пізнання: контент-аналіз, системно-структурний, логічні (аналіз, синтез, узагальнення, дедукція, індукція); застосовано аргументацію. З'ясовано, об'єктом оподаткування якими податками є земельні ділянки, що перебувають у власності, строковому платному володінні чи користуванні. Відзначено розбіжність назв обов'язкових, безумовних платежів до місцевого бюджету в тексті ст. 10

LAND PAYMENT: CONFLICTS OF TAX LEGISLATION

The legislative perfection of the procedure for introducing local taxes into the tax system and the procedures for their collection contributes to the filling of local budgets. The purpose of the article is to verify the consistency of the provisions of Chapter XII of the Tax Code of Ukraine (in the part of land payment) with the provisions of Articles 7, 10, 15, 22 of this legal act. Such scientific cognition methods as content analysis, systemic and structural analysis, logical analysis (analysis, synthesis, generalization, deduction, induction) were used during the study. The argumentation was applied. It has been clarified, which taxes are subject to taxation of land plots that are in ownership, temporary paid ownership or use. It was noted the difference in the names of mandatory, unconditional payments to the local

Copyright © Автор(и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

і розділу XII Податкового кодексу України (ПКУ). Наголошено на помилковості законодавчого визначення одного податку складовою частиною або формою іншого податку (згідно з ПКУ плата за землю є часткою податку на майно, її формами – земельний податок, орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності). У тексті ст. 273 розділу XII ПКУ відзначено податок на лісові землі, відсутній в імперативному списку місцевих податків і серед частин податку на майно. Помічено, що до його складу входять один місцевий податок (земельний) й один загальнодержавний обов'язковий податковий платіж (рендна плата). Виявлено, що ступінь урегульованості обов'язкових елементів плати за землю, земельного податку, орендної плати не повною мірою відповідає вимогам п. 7.1 ст. 7 ПКУ. Доведено, що зміст розділу XII ПКУ (в частині оподаткування землі) не узгоджено з положеннями ст. 10, 15, 22 цього правового акта. Сьогодні в Україні справляються земельний податок й орендна плата, обов'язкові елементи яких потребують негайного упорядкування. Вживане у тексті ПКУ словосполучення "плата за землю" належить трактувати як назву підгрупи обов'язкових безумовних платежів до місцевого бюджету, що справляються з власників земельних ділянок та землекористувачів, яка входить до складу групи "Податки на майно".

Ключові слова: земельний податок, місцевий податок, обов'язкові елементи податку, орендна плата, плата за землю, податок за лісові землі.

budget in the text of Article 10 and Chapter XII of the Tax Code of Ukraine (TCU). The fallacy of the legislative definition of one tax as an integral part or form of another tax is emphasized (according to the Tax Code of Ukraine, the land payment is the part of the property tax, its forms are the land tax, the rent for land plots of state and communal property). In the text of Article 273 of Section XII of the Tax Code of Ukraine, the forest land tax is mentioned, which is not included in the mandatory list of local taxes and in the parts of the property tax. It was noted that it includes one local tax (land tax) and one national mandatory tax payment (rent). It was found that the degree of regulation of the mandatory elements of the land payment, land tax and rent does not fully comply with the requirements of paragraph 7.1 of Article 7 of the Tax Code of Ukraine. It was proved that the content of Section XII of the Tax Code of Ukraine (in the part of land taxation) is not consistent with the provisions of Article 10, 15, 22 of this legal act. Nowadays, land tax and rent are collected in Ukraine. However, their mandatory elements need to be immediately streamlined. The phrase "land tax" that is used in the text of the Tax Code of Ukraine as the name of the tax, should be interpreted as the name of the subgroup of mandatory unconditional payments to the local budget, which are collected from the owners of land plots and land users, which is part of the "Property taxes" group.

Keywords: land tax, local tax, mandatory elements of tax, rent, land payment, forest land tax.

JEL Classification: H20, K34, M49.

Вступ

Під час планування створення територіальної громади обов'язково оцінюють її потенційні ресурсні можливості, потрібні для економічного та соціального розвитку. У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні "фінансовою основою здійснення органами місцевого самоврядування власних повноважень" визначено податки й збори, "які пов'язані з територією відповідної адміністративно-територіальної одиниці" (Розпорядження Кабінету Міністрів України № 333-р., 2014).

Згідно з податковим і бюджетним законодавством місцеві обов'язкові податкові платежі, зокрема й ті, що справляються з земле-власників і землекористувачів, є складовою податкових надходжень місцевого бюджету, конкретніше – одним з джерел доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських і об'єднаних територіальних громад (Податковий кодекс, 2010; Бюджетний кодекс, 2010). Наповненню місцевих скарбниць сприяє законодавча довершеність порядку введення в податкову систему місцевих податків і зборів та процедур їх справляння.

Учені-економісти та правознавці опрацьовують актуальні проблеми місцевого оподаткування, обґрунтовують шляхи їх вирішення. При цьому

плата за землю досліджується всебічно. Адже вона – "друге за обсягом (після податку з доходів фізичних осіб) джерело податкових надходжень до бюджетів новостворених територіальних громад" (Хомюк та ін., 2021, с. 47), "є вагомим дохідним джерелом бюджетів громад" (Патицька, 2018, с. 95), "найважливішою передумовою збалансованого економічного розвитку місцевого самоврядування" (Ковальчук, Сокиринська, 2020, с. 211). Болгарські науковці В. Бояджиев, Н. Веселинова, П. Патарчанов, В. Зарков земельний податок вважають основою податкової системи (*Boyadzhiev et al.*, 2019), І. Дrame – найкращим способом одержати основний дохід (*Dramé*, 2023). Проте питання відповідності положень розділу XII Податкового кодексу України (ПКУ), що стосуються процедури обкладання власників землі та землекористувачів, основоположним засадам встановлення податків і зборів (розділ I) залишилося поза увагою науковців.

В основу дослідження покладено гіпотезу, що органи місцевого самоврядування позбавляться непродуктивних витрат, а фіскальна ефективність обов'язкових податкових платежів зросте, якщо в Податковому кодексі України ліквідувати спірні положення й упорядкувати встановлені обов'язкові елементи податку (зокрема й тих, об'єктом оподаткування якими визначено земельні ділянки).

Метою статті є перевірка узгодженості положень розділу XII Податкового кодексу України (в частині плати за землю) з нормами ст. 7, 10, 15, 22 цього правового акта.

Для цього опрацьовано належні положення зазначеного кодифікованого правового акта; з'ясовано, об'єктом оподаткування якими податками є земельні ділянки, які перебувають у власності, строковому платному володінні чи користуванні, їх офіційне трактування; перевірено наявність законодавчо закріплених усіх обов'язкових елементів цих податкових платежів. Інформаційну базу дослідження становили нормативно-правові акти, які регулюють порядок оподаткування земельних ділянок і доробок науковців у цій сфері.

Для досягнення поставленої мети та виконання завдань використано такі методи наукового пізнання: контент-аналіз – у процесі опрацювання змісту правових актів та наукової літератури; системно-структурний – аби встановити правову основу процедури справляння місцевих зборів; логічні (аналіз, синтез, узагальнення, дедукція, індукція) – аби виконати пошук необхідного матеріалу, а також обґрунтувати й сформулювати висновки за результатами дослідження; застосовано аргументацію – для підтвердження їхньої істинності.

Структура основної частини має три розділи: у першому з'ясовано наявні у податковій системі земельні обов'язкові податкові платежі, у другому – опрацьовано їхнє офіційне визначення, у третьому – встановлено ступінь законодавчого врегулювання обов'язкових елементів таких податків.

1. Види земельних обов'язкових податкових платежів у податковій системі України

Податковою системою називають "сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, що справляються" в установленому Податковим кодексом України порядку. Відомо, що "до місцевих належать податки ..., що встановлені відповідно до переліку", визначеному "цим Кодексом" (Податковий кодекс, 2010). Такий "перелік" наведено в п. 10.1 ст. 10 ПКУ. Він складається з податку на майно (пп. 10.1.1) і єдиного податку (пп. 10.1.2). Як бачимо, у ньому немає плати за землю.

У загальній частині (розділу I) Податкового кодексу України встановлено концептуальні основи оподаткування, зокрема наведено дефініції таких важливих податково-правових понять, як "податок", "збір (плата, внесок)" (ст. 6), "податкова система"; закріплено види податків і зборів (ст. 8–10) та загальні засади їх встановлення (ст. 7). Кожен юрист, бухгалтер, податківець, фінансист з тексту ст. 10 цього кодексу розуміє, що сучасна податкова система налічує два місцевих податки (податок на майно, єдиний податок). Згідно з п. 7.1 ст. 7 ПКУ, в особливій частині цього кодифікованого правового акта має бути визначено всі їхні обов'язкові елементи. Отже, цілком логічно вважати, що в розділі XII "Податок на майно" повною мірою врегульована процедура справляння однойменного податку. Натомість у тексті цього розділу вживані й інші назви обов'язкових, безумовних платежів до місцевого бюджету, що справляються з власників землі та землекористувачів (*рисунок*).

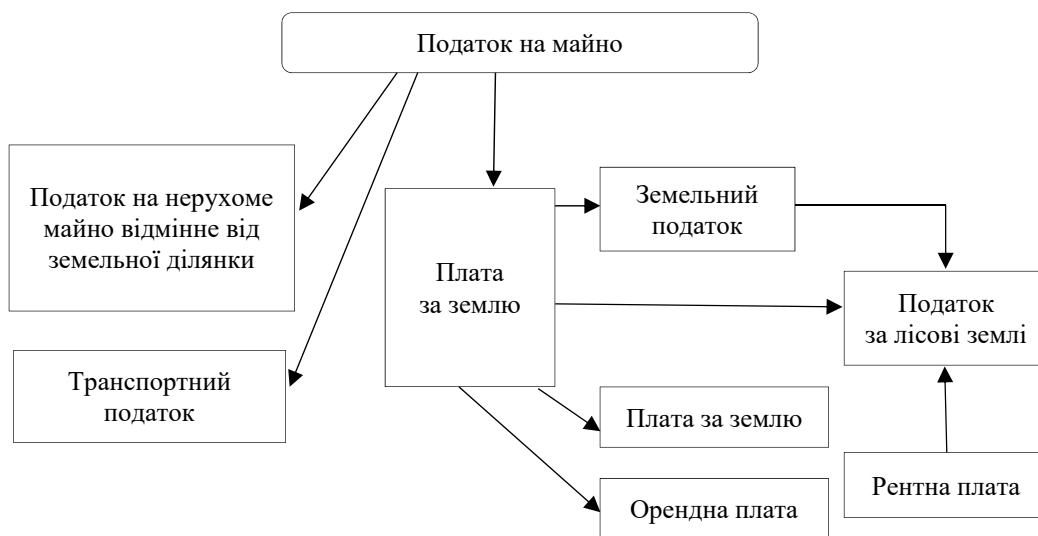

Схема місцевих податків, процедури справляння яких закріплено в розділі XII Податкового кодексу України (окрім рентної плати)

Джерело: складено авторами на основі положень ПКУ (Податковий кодекс, 2010).

З огляду на зазначене констатуємо в тексті ст. 10 і розділу XII Податкового кодексу України розбіжність назв обов'язкових, безумовних платежів до місцевого бюджету.

2. Законодавче визначення податково-правових термінів "плата за землю", "земельний податок", "податок на лісові землі", "орендна плата"

Словесне найменування обов'язкового платежу до бюджету по суті є вживаним у сфері оподаткування терміном, тобто чітко окресленим спеціальним поняттям податкового права.

Здебільшого дефінітивні норми Податкового кодексу України сконцентровано у ст. 14 "Визначення понять". У цій частині зазначеного кодифікованого правового акта знаходимо тлумачення термінів: "плата за землю", "земельний податок", "орендна плата", у п. 273.1 ст. 273 – "податок на лісові землі" (табл. 1).

Таблиця 1

Офіційне визначення податково-правових термінів "плата за землю", "земельний податок", "податок на лісові землі", "орендна плата"

Термін	Нормативно-правовий акт	Законодавча дефініція
Плата за землю	ПКУ	Обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності (пп. 14.1.147 п. 14.1 ст. 14)
Земельний податок		Обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів (пп. 14.1.72 п. 14.1 ст. 14)
Податок на лісові землі		Складається із земельного податку та рентної плати, що визначається податковим законодавством (п. 273.1 ст. 273)
Орендна плата		Обов'язковий платіж за користування земельною ділянкою державної або комунальної власності на умовах оренди (пп. 14.1.136 п. 14.1 ст. 14)
Орендна плата за землю	Закон України "Про оренду землі"	Платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою згідно з договором оренди землі (ст. 21)

Джерело: упорядковано авторами за нормативно-правовими актами (Податковий кодекс, 2010; Закон України "Про оренду землі", 1998).

Х. Патицька плату за землю вважає "варіантом податку на майно, при якому оподатковується лише вартість землі" (Патицька, 2018, с. 88). О. Гаврилюк зауважує, що "плата за землю, яку апріорі визначено одним із видів майнового податку ... включає дві автономні складові: 1) земельний податок...; 2) орендна плата" (Гаврилюк, 2019, с. 18). На думку В. Онищенко, "плата за землю – це різновид податку на майно ... не один податок, а цілих два" (Онищенко, 2023). З огляду на офіційне тлумачення цього поняття наведене у пп. 14.1.147 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (табл. 1), один податок (плата за землю) – це два різні податкові платежі (земельний податок, орендна плата).

Зазначимо, що у складі доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, визначеному п. 19 ч. 1 ст. 64 Бюджетного кодексу України, місцеві податки не деталізовано (Бюджетний кодекс, 2010). У наказі Міністерства фінансів України (МФУ) від 14.01.2011 р. № 11 плата за землю не зазначена як окремий вид доходів бюджету, втім у складі доходів від податку на майно (18010000) відповідні коди присвоєно податковим надходженням від земельного податку з юридичних осіб (18010500), орендної плати з юридичних осіб (18010600), земельного податку з фізичних осіб (18010700), реструктурованої суми заборгованості з плати за землю (18010800), орендної плати з фізичних осіб (18010900) (Наказ МФУ № 11, 2011).

Форма "податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)", затверджена Міністерством фінансів України, має два розділи – I. Розрахунок суми земельного податку і II. Розрахунок суми орендної плати (Наказ МФУ № 560, 2015). З назви бланка податкової звітності виходить, що суб'єкт господарювання, який одночасно є власником однієї земельної ділянки та орендарем ("користувачем") іншої, розрахунок податкових зобов'язань із земельного податку й орендної плати може наводити в одній декларації. Натомість згідно з наявною у її тесті 24-ю виноскою "значення колонки 3 рядка 3 розділу III має відповідати значенню колонки 23 рядка 2 розділу I або колонки 18 рядка 2 розділу II". Отже з огляду на затверджені МФУ порядок заповнення розділу "III. Розрахунок (уточнення) податкового зобов'язання" вищезазваної форми звітності (Наказ МФУ № 560, 2015) та порядок ведення податковими органами оперативного обліку податків (Наказ МФУ № 5, 2021), реквізити бюджетних рахунків, відкритих для сплати земельного податку й орендної плати у Державному Казначействі, згадані суб'єкти господарювання мають звітувати контрольному органу з земельного податку й орендної плати окремо (такі платники податку подають дві податкові декларації з плати за землю: одну із заповненням розділом I. Розрахунок суми земельного податку, другу – розділом II. Розрахунок суми орендної плати). На цю обставину у свій час звертали увагу О. Гаврилук (Гаврилук, 2019, с. 18), О. Попович, Д. Голованова (Попович, Голованова, 2022, с. 36) та ін.

Вважаємо, що зазначено достатньо аргументів, що Державна податкова служба України забезпечує ведення обліку, здійснює адміністрування, контролює своєчасність подання платниками податків передбаченої законом звітності, своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати до бюджету не "плати за землю", а земельного податку й орендної плати.

Крім того (див. *рисунок, табл. 1*), Податковий кодекс України містить положення про "податок за лісові землі" (Податковий кодекс, 2010). Згідно з п. 273.1 ст. 273 цього правового акта він "складається із

земельного податку та рентної плати" (точніше, з земельного податку за лісові землі та рентної плати за використання лісових ресурсів), тобто з одного місцевого податку (земельного) й одного загальнодержавного обов'язкового податкового платежу (рентної плати).

І. Жежкун стверджує, "що системи оподаткування лісових земель з одночасним існуванням рентних платежів за використання лісових ресурсів та земельного податку на них немає ні в ЄС, ні в інших розвинених країнах світу" (Жежкун, 2019, с. 98). На переконання цього науковця, "введення подвійного оподаткування лісових земель через запровадження їх оподаткування з одночасним збереженням рентних платежів за спеціальне використання лісових ресурсів є невиправданим як з теоретичної, так і практичної точок зору", порушує "основоположні принципи оподаткування (однократності, рівності та економічної обґрунтованості)" (Жежкун, 2019, с. 100). Вважаємо, що помилково вбачати подвійне оподаткування в одночасному справлянні земельного податку за лісові землі й рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, адже у цих обов'язкових безумовних платежів до бюджету різний об'єкт оподаткування.¹ Звернімо увагу, що згідно з п. 10.2¹ ст. 10 Податкового кодексу України обов'язковому справлянню підлягає земельний податок за нелісові землі, що використовуються для потреб лісового господарства; вирішення питання про введення в локальну податкову систему земельного податку за лісові землі, що використовуються для потреб лісового господарства, знаходиться у компетенції органу місцевого самоврядування.

Земельну орендну плату відомий учений-економіст Ф. Фолдварі розглядає як спосіб отримання базового доходу, який полягає у використанні джерела, яке не може зникнути, зменшитися та бути прихованим (*Foldvary, 2015*).

Звернімо увагу, що сучасна вітчизняна правнича термінологія включає поняття "орендна плата" і "орендна плата за землю" (див. *табл. 1*), законодавчі дефініції яких різні, хоча й містять одну спільну ознаку – "платіж за користування земельною ділянкою" (Податковий кодекс, 2010; Закон України "Про оренду землі", 1998). Встановлену Податковим кодексом України процедуру справляння орендної плати повною мірою не узгоджено з нормами ст. 21, 23 Закону України "Про оренду землі" (в частині орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності), не враховано особливості оренди земельних ділянок, на яких розташовані цілісні майнові комплекси підприємств, установ і організацій державної або комунальної власності, передбачені Законом України "Про оренду державного та комунального майна" (2019), а також те, що згідно з пп. 14.1.73 п. 14.1 ст. 14 ПКУ орендар земельної ділянки є землекористувачем.

¹ Тут мова може йти лише про завелике податкове навантаження.

Вважаємо слушною пропозицію І. Ковальчук і О. Сокиринської виключити орендну плату за землю державної та комунальної власності з числа податків (Ковальчук, Сокиринська, 2020, с. 214). Логічно її кваліфікувати як неподаткові надходження місцевого бюджету та справляти на підставі Закону України "Про оренду землі", у якому допрацювати розділ III "Орендна плата за землю".

3. Законодавчо врегульовані елементи обов'язкових податкових платежів, що підлягають сплаті власниками земельних ділянок і землекористувачами

Відомо, що у розділі XII "Податок на майно" Податкового кодексу України сконцентровано процедури справляння всіх місцевих податків (окрім єдиного), зокрема й плати за землю. Однак у тексті цього розділу знаходимо обов'язкові елементи, визначені для плати за землю, земельного податку та орендної плати (табл. 2).

Таблиця 2

Законодавчо врегульовані елементи обов'язкових безумовних платежів до місцевого бюджету, що справляються виключно з власників земельних ділянок і землекористувачів

Елементи, які визначаються під час встановлення податку	Нормативні положення розділу XII "Податок на майно" Податкового кодексу України		
	плата за землю	земельний податок	орендна плата
<i>Обов'язково [1, п. 7.1 ст. 7]:</i>			
платники податку	п. 269.1 ст. 269	пп. 269.1.1 п. 269.1 ст. 269	пп. 269.1.2 п. 269.1 ст. 269
об'єкт оподаткування	п. 270.1 ст. 270	пп. 270.1.1 п. 270.1 ст. 270	пп. 270.1.2 п. 270.1 ст. 270
база оподаткування	ст. 271	–	–
ставка податку / розмір орендної плати	п. 284.1 ст. 284	пп. 273.2, 273.3 ст. 273, ст. 274, ст. 277	п. 288.5, 288.6 ст. 286
порядок обчислення податку	п. 284.2–284.4 ст. 284, п. 286.1, 286.2, 286.5– 286.7 ст. 286	ст. 283 ¹	пп. 288.1, 288.4, 288.5, 288.7, 288.8 ст. 286
податковий період	ст. 285	–	пп. 288.7 ст. 286
строк та порядок сплати податку	ст. 287	–	пп. 288.7 ст. 286
строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку	п. 286.2, 286.3 ст. 286	–	–
<i>Необов'язково ("можуть передбачатися") [1, п. 7.2 ст. 7]:</i>			
податкові пільги	–	ст. 281, 282	–

Джерело: складено авторами на основі положень ПКУ (Податковий кодекс, 2010).

Подані у *табл. 2* відомості свідчать про ступінь урегульованості й упорядкованості обов'язкових елементів плати за землю, земельного податку, орендної плати. Потрібно відзначити, що вона не повною мірою відповідає вимогам п. 7.1 ст. 7 Податкового кодексу України. Через це ускладнено сприйняття сутності законодавчо закріпленої процедури обкладання землевласників і землекористувачів.

Крім того, зазначено, що всупереч положенням ст. 15 і 22 ПКУ в ст. 269 у якості платників плати за землю визначено платників двох обов'язкових безумовних платежів до місцевого бюджету (земельного податку, орендної плати), у ст. 270 об'єктами оподаткування платою за землю – об'єкти оподаткування земельним податком і орендною платою; про яку саме орендну плату йдеться у назві ст. 288 ПКУ, можна зрозуміти лише з тексту пп. 14.1.136 п. 14.1 ст. 14 або шляхом опосередкованого відтворення її об'єкта оподаткування.

Висновки

Погоня за скороченням кількості податків, ігнорування під час нормотворчого процесу основоположних засад встановлення обов'язкових податкових платежів призвели до виникнення в Податковому кодексі України нових суперечностей.

Помічена й обґрунтована невідповідність положень розділу XII ПКУ (в частині плати за землю) нормам ст. 7, 10, 15, 22 цього правового акта.

Згідно з Податковим кодексом України одним з місцевих податків є податок на майно (п. 10.1 ст. 10), його складовою частиною – плата за землю (ст. 265), "що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності" (пп. 14.1.147 п. 14.1 ст. 14). У розділі XII цього кодифікованого правового акта почасти визначено обов'язкові елементи плати за землю, земельного податку й орендної плати, введено поняття "податок за лісові землі" й наведено його дефініцію. Сьогодні в Україні де-факто провадиться податкове адміністрування земельного податку й орендної плати, обов'язкові елементи яких потребують негайного уточнення й упорядкування. Отже, саме ці платежі замість податку на майно потрібно включити до наведеного в п. 10.1 ст. 10 ПКУ списку місцевих податків.

Вживане у тексті цього кодексу в якості назви податку словосполучення "плата за землю" слід трактувати як назву підгрупи обов'язкових безумовних платежів до відповідного місцевого бюджету, що справляються з власників земельних ділянок (їх частки) та землекористувачів, яка входить до складу групи "Податки на майно".²

Багатокомпонентний термін "податок за лісові землі" (краще "податки за лісові землі") не варто сприймати як назву податку, адже це також найменування групи місцевих обов'язкових безумовних платежів

---

² Обґрунтування того, що "словосполучення "податок на майно" (краще "податки на майно") – це назва не одного податку, а групи місцевих податків" наведено у наукових працях одного з авторів статті (Недоступ, 2022, с. 69, 2023, с. 61).

до бюджету, що утворена з одного місцевого (земельного податку за лісові землі) й одного загальнодержавного податку (рентної плати за використання лісових ресурсів).

Ліквідація спірних положень Податкового кодексу України, упорядкування встановлених ним обов'язкових елементів податків, об'єктом оподаткування якими визначено земельні ділянки (їх частку), сприятиме підвищенню фіскальної ефективності обов'язкових податкових платежів. Тому на часі продовження правового аналізу офіційно встановленого порядку обкладання місцевими податками землевласників і землекористувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

REFERENCE

Boyadzhiev, V., Veselinova, N., Patarchanov, P., & Zarkov, V. (2019). The geographical factor and the land tax. <i>Proceedings of the International scientific and practical conference "Bulgaria of regions '2019"</i> , 2(1), 287-294. http://www.science.uard.bg/Index.php/regions/article/view/607	Boyadzhiev, V., Veselinova, N., Patarchanov, P., & Zarkov, V. (2019). The geographical factor and the land tax. <i>Proceedings of the International scientific and practical conference "Bulgaria of regions '2019"</i> , 2(1), 287-294. http://www.science.uard.bg/Index.php/regions/article/view/607
Dramé, I. (2023). <i>Basic income guarantee – Why it would work better with a land tax</i> . Henry George School of Social Science. 1–18. https://www.hgsss.org/wp-content/uploads/2023/07/Basic-Income-Guarantee-Policy-Brief.pdf	Dramé, I. (2023). <i>Basic income guarantee – Why it would work better with a land tax</i> . Henry George School of Social Science. 1–18. https://www.hgsss.org/wp-content/uploads/2023/07/Basic-Income-Guarantee-Policy-Brief.pdf
Foldvary, F., (2015, December 6). <i>Finland's Basic Income</i> . Progress.org. https://www.progress.org/articles/finlands-basic-income	Foldvary, F., (2015, December 6). <i>Finland's Basic Income</i> . Progress.org. https://www.progress.org/articles/finlands-basic-income
Бюджетний кодекс України. Закон України № 2456-VI (2010). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text	Budget Code of Ukraine. Law of Ukraine No. 2456-VI (2010). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text
Гаврилюк, О. О. (2019). Плата за землю як регуляторний інструмент фіскальної політики держави. <i>Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління</i> (с. 18-21). ТОВ "ВІПО". http://repository.vsau.org/getfile.php/28884.pdf	Havryliuk, O. O. (2019). Land payment as a regulatory instrument of the state fiscal policy. <i>Economic development of Ukraine in the context of the introduction of progressive information technologies and management systems</i> (pp. 18-21). LLC VIPO. http://repository.vsau.org/getfile.php/28884.pdf
Державна податкова служба України (2023). <i>Рахунки для сплати платежів</i> . Взято 21 листопада 2023 з https://tax.gov.ua/	State Tax Service of Ukraine (2023). <i>Accounts for payments</i> . Retrieved February 21, 2023 from https://tax.gov.ua/
Жежкун, І. М. (2019). Подвійне оподаткування лісових земель в Україні та його наслідки для лісгосподарської та деревообробної галузей. <i>Науковий вісник НЛТУ України</i> , 29(8), 97-101. https://doi.org/10.36930/40290817	Zhezhkun, I. M. (2019). Double taxation of forest lands in Ukraine and its consequences for forestry and woodworking industries. <i>Scientific Bulletin of NFUU</i> , 29(8), 97-101. https://doi.org/10.36930/40290817
Закон України "Про оренду державного та комунального майна" № 157-IX (2019). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text	Law of Ukraine "On Leasing of State and Communal Property" № 157-IX (2019). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text
Закон України "Про оренду землі" № 161-XIV (1998). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text	Law of Ukraine "On Land Lease" № 161-XIV (1998). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text

<p>Ковальчук, І., & Сокиринська, О. (2020). Земельний податок як складова дохідної частини місцевих бюджетів. <i>Evropský politický a právní diskurz</i>, 73, 3, 210-215.</p>	<p>Kovalchuk, I., & Sokyrynska, O. (2020). Land tax as a component of the revenue part of local budgets. <i>European political and law discourse</i>, 73, 3, 210-215.</p>
<p>Наказ Міністерства фінансів України "Класифікація доходів бюджету" № 11 (2011). https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text</p>	<p><i>Order of the Ministry of Finance of Ukraine "Classification of Budget Revenues" No. 11 (2011).</i> https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text</p>
<p>Наказ Міністерства фінансів України "Порядок ведення податковими органами оперативного обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" № 5 (2021). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0321-21#Text</p>	<p><i>Order of the Ministry of Finance of Ukraine "Procedure for conducting operational accounting of taxes, fees, charges and single contribution for mandatory state social insurance by tax authorities" No. 5 (2021).</i> https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0321-21#Text</p>
<p>Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження форми Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)" № 560 (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0783-15#Text</p>	<p><i>Order of the Ministry of Finance of Ukraine "On the approval of the form of the Tax Declaration on the payment for land (land tax and/or rent for land plots of state or communal property)" No. 560 (2015).</i> https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0783-15#Text</p>
<p>Недоступ, К. (2022). Норми, що встановлюють процедури справляння місцевих зборів, у структурі Податкового кодексу України. <i>Адміністративне право і процес</i>, 2(37), 61-73. https://doi.org/10.17721/2227-796X.2022.2.05</p>	<p>Nedostup, K. The norms that establish the procedures for collection of local taxes in the structure of the Tax Code of Ukraine. <i>Administrative law and process</i>, 2(37), 61-73. https://doi.org/10.17721/2227-796X.2022.2.05</p>
<p>Недоступ, К. К. (2023). <i>Правове регулювання відносин в сфері справляння місцевих зборів</i>. [Дис. д-ра філос.: 081 Право, Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"]. Національний репозитарій академічних текстів, 0823U101300. https://nrat.ukrintei.ua/searchdb/</p>	<p>Nedostup, K. K. (2023). <i>Legal regulation of relations in the field of collection of local taxes</i>. [Thesis of Dr. of Philos.: 081 Law, Dnipro University of Technology]. National repository of academic texts, 0823U101300. https://nrat.ukrintei.ua/searchdb/</p>
<p>Онищенко, В. (2023, 8 серпня). <i>Із чого складається плата за землю</i>. Головбух. https://buhplatforma.com.ua/article/7574-plata-za-zemlyu-2020</p>	<p>Onyshchenko, V. (2023, August 8). <i>What does the land payment consist of</i>. Holovbukh. https://buhplatforma.com.ua/article/7574-plata-za-zemlyu-2020</p>
<p>Патицька, Х. (2018). Плата за землю в системі майнового оподаткування: особливості справляння в Україні та країнах ЄС. <i>Світ фінансів</i>, 4 (57), 86-98. http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1072</p>	<p>Patytska, K. (2018). Land tax in the system of property taxation: specifics administration in Ukraine and EU countries. <i>World of Finance</i>, 4 (57), 86-98. http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1072</p>
<p>Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI (2010). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text</p>	<p>Tax Code of Ukraine. Law of Ukraine No. 2755-VI (2010). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text</p>
<p>Попович, О. В., & Голованова, Д. О. (2022). Облік і звітність по земельному податку та орендній платі за земельну ділянку. <i>Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика</i> (с. 35-36). Видавництво Національного авіаційного університету. https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/57570</p>	<p>Popovych, O. V., & Holovanova, D. O. (2022). Accounting and reporting on land tax and rent for the land plot. <i>Finance, accounting and taxation: theory and practice</i> (pp. 35-36). Publishing House of the National Aviation University. https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/57570</p>
<p>Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні" № 333-р. (2014). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text</p>	<p>Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the <i>concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine</i>" No 333-p. (2014). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text</p>

Хомюк, Н. Л., Цимбалюк, І. О., Войчук, М. В., Гримак, А. В. & Кравців І. К. (2021). Земельне оподаткування як інструмент забезпечення сталого розвитку сільських територій в умовах децентралізації. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія: Економічні науки*, 23(98), 45-51. <https://doi.org/10.32818/nvlvet-e9807>

Khomiuk, N. L., Tsymbaliuk, I.O., Voichuk, M. V., Hrymak, A. V. & Kravtsiv, I. K. (2021). Land taxation as a tool to ensure sustainable development of rural areas in the context of decentralization. *Scientific Bulletin of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Economical Sciences*, 23(98), 45-51. <https://doi.org/10.32818/nvlvet-e9807>

Конфлікт інтересів: Автори повідомляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не пов'язані з державними органами, будь-якими комерційними або некомерційними установами, які можуть бути зацікавлені у поданні цієї точки зору.

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Внесок авторів є рівнозначним.

Недоступ К., Гресь Н. Плата за землю: колізії податкового законодавства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 1. С. 90-101. Серія. Юридичні науки. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(132\)07](https://doi.org/10.31617/3.2024(132)07)

Надійшла до редакції 01.12.2023.

Отримано після доопрацювання 12.12.2023.

Прийнято до друку 11.01.2024.

Публікація онлайн 16.02.2024.